

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. sausio 30 d.*

„Apeliacinis skundas – Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF) – Reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 – Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 – Europos Sąjungos lėšomis nefinansuojamos išlaidos – Nepagrįstai išmokėtos eksporto grąžinamosios išmokos – Išieškojimas – Ne visų teisių gynimo priemonių išnaudojimas – Kasacinio skundo nepadavimas, *Cour de cassation* (Belgija) advokatui pateikus neigiamą nuomonę – SESV 267 straipsnis – Prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepateikimas Teisingumo Teismui – Valstybės narės aplaidumas“

Byloje C-587/17 P

dėl 2017 m. spalio 5 d. pagal SESV 256 straipsnio 1 dalį ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Belgijos Karalystė, atstovaujama J.-C. Halleux, taip pat M. Jacobs ir C. Pochet, padedamų advokatų E. Grégoire ir J. Mariana,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Komisijai, atstovaujamai A. Bouquet ir B. Hofstätter,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro ketvirtosios kolegijos pirmininko pareigas einantis septintosios kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai K. Jürimäe, C. Lycourgos (pranešėjas), E. Juhász ir C. Vajda,

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. birželio 27 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2018 m. spalio 4 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

- 1 Savo apeliaciniu skundu Belgijos Karalystė prašo panaikinti 2017 m. liepos 20 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Belgija / Komisija* (T-287/16, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:531, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo tas teismas atmetė jos ieškinį, kuriame prašyta panaikinti 2016 m. kovo 17 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2016/417 dėl valstybių narių patirtų tam tikrų išlaidų nefinansavimo Europos Sąjungos lėšomis iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) (OL L 75, 2016, p. 16; toliau – ginčijamas sprendimas) tiek, kiek juo atsisakyta finansuoti 9 601 619 EUR Belgijos Karalystės išlaidų.

Teisinis pagrindas

- 2 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005, p. 1) 3 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„[Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)] finansuoja, taikant valstybių narių ir Bendrijos pasidalijamąjį valdymą, šias pagal Bendrijos teisės aktus padarytas išlaidas:

- a) grąžinamąsias išmokas už žemės ūkio produktų eksportą į trečiąsias šalis;

<...>“

- 3 Šio reglamento 9 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta:

„Valstybės narės:

- a) vykdydamos bendrąją žemės ūkio politiką priima visas būtinas teises, reglamentuojančias ir administracines nuostatas bei imasi visų kitų priemonių, reikalingų veiksmingai finansinių Bendrijos interesų apsaugai, visų pirma siekdamos:
 - i) patikrinti iš EŽŪGF ir [Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP)] lėšų finansuojamų operacijų tikrumą ir atitikimą;
 - ii) užkirsti kelią pažeidimams ir su jais kovoti;
 - iii) susigrąžinti sumas, kurios buvo prarastos dėl pažeidimų ar aplaidumo“.

- 4 Minėto reglamento 32 straipsnio 5 dalies ketvirtoje pastraipoje ir 8 dalies a punkte nurodyta:

„5. <...>

Kai atliekant išieškojimo procedūrą galutiniame administraciniame ar teisiniame nagrinėjime dokumentu nustatoma, kad pažeidimas nepadarytas, atitinkama valstybė narė kaip išlaidas EŽŪGF deklaruoja pagal pirmąją pastraipą prisiimtą finansinę naštą.

<...>

8. Atlikusi 31 straipsnio 3 dalyje nustatytą procedūrą, Komisija gali nuspręsti nefinansuoti sumų, kurioms yra numatytas finansavimas iš Bendrijos biudžeto, šiais atvejais:

- a) jeigu ji pagal šio straipsnio 5 ir 6 dalis nustato, kad pažeidimas ar išieškojimo trūkumas padarytas dėl valstybės narės administracinės institucijos ar kitos viešosios valdžios įstaigos pažeidimo ar aplaidumo;

<...>“

- 5 Reglamentas Nr. 1290/2005 buvo panaikintas ir pakeistas 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL L 347, 2013, p. 549, ir klaidų ištaisymas OL L 130, 2016, p. 13). Reglamento Nr. 1290/2005 9 straipsnio 1 dalies a punktas buvo pakeistas ir iš esmės pakartotas Reglamento Nr. 1306/2013 58 straipsnio 1 dalies e punkte, kuriame prie pirmosios nuostatos reikalavimų, be kita ko, pridėta tai, kad valstybės narės turi imtis priemonių, būtinų reikalingam teisminiam procesui pradėti, siekiant susigrąžinti nepagrįstai išmokėtas sumas. Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 5 dalies ketvirtos pastraipos ir 8 dalies a punkto nuostatos iš esmės buvo pakartotos Reglamento Nr. 1306/2013 54 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje ir 5 dalies c punkte.

Ginčo aplinkybės

Dėl išmokėtų eksporto grąžinamųjų išmokų ir apgaulingo reimporto

- 6 1992 m. bendrovė *Générale Sucrière*, kurios teises perėmė bendrovė *Saint-Louis Sucre*, iš viso pardavė 24 000 tonų cukraus bendrovėms *Metelmann & CO* ir *Sucre Export*. Pardavimo sutartyse nurodyta, kad šis cukrus skirtas eksportui iš Europos Sąjungos. Pastarosios dvi bendrovės, tarpininkaujamos dviejų tarpininkų, perpardavė 6 000 tonų šio cukraus bendrovėms *Proud Trading* ir *Shawline Offshore*. Pardavimo sutartyse taip pat buvo numatyta, kad šis cukrus skirtas trečiajai šaliai ir pakrovus nedelsiant turi būti išvežtas iš Sąjungos teritorijos.
- 7 Laivai, plaukiantys iš Antverpeno (Belgija) į Uzbekistaną, buvo pakrauti laikotarpiu nuo 1993 m. sausio 20 d. iki kovo 29 d.
- 8 Bendrovė *Manuport Services*, kurią kartu su bendrove *Belgian Bunkering and Stevedoring* bendrovė *Saint-Louis Sucre* įgaliojo priimti ir pakrauti cukrų į laivus, taip pat sutvarkyti pridedamus dokumentus, pastarosios vardu atliko šiuos su dokumentais susijusius veiksmus ir perdavė eksporto deklaracijas kompetentingai mokėjimo agentūrai, t. y. *Bureau d'intervention et de restitution belge* (Belgijos intervencijos ir grąžinimo biuras, toliau – BIRB), kurios pavadinimas tuo metu buvo *Office central des contingents et licences* (Centrinis ribojimų ir licencijų biuras (Belgija)). Pagal šias deklaracijas bendrovė *Saint-Louis Sucre* gavo iš BIRB išankstinį mokėjimą, susijusį su eksporto grąžinamosiomis išmokomis, kurias ji turėjo teisę gauti. Šį su eksporto grąžinamosiomis išmokomis susijusį išankstinį mokėjimą *Saint-Louis Sucre* galutinai gavo, kai buvo pateikti įrodymai, kad cukrus faktiškai buvo išvežtas iš Sąjungos muitų teritorijos.
- 9 Vėliau buvo nustatyta, kad iš tikrųjų 6 000 tonų cukraus, kurį bendrovės *Metelmann & CO* ir *Sucre Export* perpardavė bendrovėms *Proud Trading* ir *Shawline Offshore*, išvežto iš Belgijos per Antverpeno uostą, nebuvo nuvežta į pirminę paskirties vietą, o apgaulingai buvo reimportuota į Sąjungos teritoriją (Ispaniją) per Gernikos uostą, panaudojant suklastotus dokumentus, t. y. formas T2L. *Saint-Louis Sucre* nedelsdama informavo biurą apie šį apgaulingą reimportą.

Dėl baudžiamosios bylos

- 10 2003 m. spalio 22 d. *hof van beroep te Antwerpen* (Antverpeno apeliacinis teismas, Belgija) nuosprendžiu, kuriuo patvirtinta 2001 m. birželio 21 d. *rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* (Antverpeno pirmosios instancijos teismas, Belgija) nutartis, du asmenys, kurie veikė kaip tarpininkai tarp, viena vertus, *Metelmann & CO* ir *Sucre Export* ir, kita vertus, *Proud Trading* ir *Shawline Offshore*, buvo nuteisti už apgaulingą reimportą dėl dokumentų klastojimo, suklastotų dokumentų

naudojimo ir sukčiavimo. Be kita ko, BIRB įstojo į bylą kaip civilinis ieškovas prieš šiuos asmenis ir iš jų jam buvo priteista pagrindinė suma su palūkanomis, kurios preliminariai įvertintos vienu euro centu; šis nuosprendis įsiteisėjo 2004 m. birželio 22 d. *Cour de cassation* (Belgija) priėmus nutartį.

Dėl civilinio proceso dėl išieškojimo

- 11 1994 m. kovo 16 d., sužinojęs apie sukčiavimą, BIRB pareikalavo, kad *Saint-Louis Sucre* grąžintų 167 020 445 Belgijos frankų (BEF) (4 140 328,68 EUR) sumą, motyvuodamas tuo, kad cukraus siuntos, kurias ši bendrovė Antverpene deklaravo kaip skirtas eksportui ir kurių išvežimas iš Sąjungos muitų teritorijos buvo įrodytas patikrinimo dokumentais, t. y. formomis T5, buvo vėl grąžintos į šią teritoriją panaudojant suklastotus dokumentus, t. y. formas T2L.
- 12 *Saint-Louis Sucre* nesutiko su biuro prašymu dėl grąžinimo ir teigė nesanti atsakinga už šį sukčiavimą.
- 13 1996 m. lapkričio 19 d. ir 1997 m. vasario 13 d. raštuose BIRB pakartojo savo reikalavimą laikydamasis nuomonės, kad aptariamas cukrus niekada nebuvo eksportuotas.
- 14 BIRB pakartotinai paprašius sumokėti pagrindinę sumą su palūkanomis, skaičiuojamomis nuo 1994 m. balandžio 16 d., *Saint-Louis Sucre* 1997 m. gegužės 16 d. apsisprendė su išlygomis ir nepripažindama teisinės pareigos jam sumokėti šią sumą su palūkanomis už laikotarpį nuo 1994 m. balandžio 16 d. iki 1997 m. gegužės 16 d., t. y. iš viso 5 133 087,54 EUR.
- 15 Gavusi šį mokėjimą Belgijos Karalystė pervedė EŽŪGF 4 106 470,28 EUR sumą, atitinkančią 80 % bendrovės *Saint-Louis Sucre* sumokėtos sumos. Ji pasiliko likusius 20 %, t. y. 1 026 617,52 EUR, remdamasi 1991 m. kovo 4 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 595/91 dėl pažeidimų ir neteisingai sumokėtų sumų, susijusių su bendrosios žemės ūkio politikos finansavimu, susigrąžinimo, ir dėl šios srities informacinės sistemos organizavimo bei panaikinančiu Reglamentą (EEB) Nr. 283/72 (OL L 67, 1991, p. 11; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 11 t., p. 171).
- 16 1997 m. birželio 18 d. *Saint-Louis Sucre* pareiškė ieškinį *tribunal de première instance de Bruxelles* (Briuselio pirmosios instancijos teismas, Belgija), siekdama susigrąžinti iš BIRB 5 133 087,54 EUR sumą ir prašydama priteisti delspinigius, teismo nustatytas palūkanas ir bylinėjimosi išlaidas.
- 17 2008 m. kovo 20 d. sprendimu tas teismas, sulaukęs baudžiamosios bylos baigties, patenkino šį ieškinį ir priteisė iš BIRB šias sumas.
- 18 BIRB pateikė dėl šio sprendimo apeliacinį skundą *cour d'appel de Bruxelles* (Briuselio apeliacinis teismas, Belgija), prašydamas tą sprendimą pakeisti ir netenkinti pirminio *Saint-Louis Sucre* reikalavimo. Subsidiariai BIRB to teismo prašė pateikti Teisingumo Teismui tris prejudicinius klausimus dėl 1987 m. lapkričio 27 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 3665/87, nustatančio bendras išsamias grąžinamųjų eksporto išmokų už žemės ūkio produktus sistemos taikymo taisykles (OL L 351, 1987, p. 1), išaiškinimo.
- 19 2012 m. gegužės 3 d. sprendimu, kuris paskelbtas 2012 m. birželio 29 d., *cour d'appel de Bruxelles* patvirtino *tribunal de première instance de Bruxelles* sprendimą. Be to, tas teismas nusprendė, kad nėra pagrindo pateikti prejudicinių klausimų Teisingumo Teismui. Todėl jis priteisė iš BIRB bendrovei *Saint-Louis Sucre* 10 114 003,39 EUR sumą, atitinkančią 5 133 087,54 EUR sumą su palūkanomis, skaičiuojamomis nuo 1997 m. birželio 1 d., prie kurios pridedami delspinigiai, skaičiuojami nuo 2011 m. kovo 7 d., teismo nustatytos palūkanos ir bylinėjimosi išlaidos.
- 20 Po to, kai buvo priimtas šis sprendimas, BIRB, kaip reikalaujama pagal Belgijos procesinę teisę, paprašė *Cour de cassation* advokato nuomonės dėl galimybės pateikti kasacinį skundą tam teismui.

- 21 Šis advokatas 2012 m. rugsėjo 25 d. pateikė savo nuomonę, kurioje, išnagrinėjęs bylos medžiagą ir Sąjungos jurisprudenciją, teigė, kad „nėra galimybės *Cour de cassation* sėkmingai užginčyti [2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles*] sprendimą, kiek juo iš BIRB priteista 10 114 003,39 EUR suma“. Gavęs šią neigiamą nuomonę, BIRB nusprendė jos laikytis ir nepateikė kasacinio skundo. BIRB sumokėjo *Saint-Louis Sucre* sumą, kuri iš jo buvo priteista, t. y. iš viso 10 659 055,85 EUR, o tai atitinka 10 114 003,39 EUR sumą su taikytinomis palūkanomis.

Dėl 9 601 619,85 EUR sumos priskyrimo EŽŪGF

- 22 2012 m. liepos 4 d. BIRB pranešė Komisijai, kad priėmus 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimą, kuris turėjo būti vykdomas nedelsiant, net jeigu būtų pateiktas kasacinis skundas, iš jo priteista suma bus priskirta EŽŪGF.
- 23 2012 m. lapkričio 13 d. raštu BIRB informavo Komisiją, kad pagal Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 5 dalies ketvirtą pastraipą jis priskiria EŽŪGF sumą, kurią turėjo sumokėti bendrovei *Saint-Louis Sucre*, t. y. 10 659 055,85 EUR, iš kurios reikia atimti, pirma, 1 026 617,52 EUR sumą, lygią 20 % 5 133 087,54 EUR sumos, Belgijos Karalystės pasilikta pagal Reglamentą Nr. 595/91, ir, antra, 30 818,48 EUR bylinėjimosi išlaidų. Atitinkamai per 2012 m. sąskaitų patikrinimo ir patvirtinimo procedūrą EŽŪGF buvo priskirta 9 601 619,85 EUR išlaidų, kaip priskirtų neigiamų pajamų.
- 24 Taigi tų pačių metų metinėje deklaracijoje BIRB pritaikė 9 601 619,85 EUR teigiamą pataisą.
- 25 2016 m. kovo 17 d. Komisijos įgyvendinimo sprendime C(2016) 1543 *final* dėl tam tikrų Belgijos ir Vokietijos mokėjimo agentūrų sąskaitų patikrinimo ir patvirtinimo, kiek tai susiję su iš EŽŪGF finansuojamomis išlaidomis 2012 finansiniais metais, patikrinus sąskaitas, į šią pakoreguotą sumą Sąjunga atsižvelgė dėl 2012 finansinių metų ir ją sumokėjo Belgijos Karalystei.

Dėl administracinės procedūros, susijusios su finansine pataisa

- 26 Priskyrus EŽŪGF 9 601 619,85 EUR sumą, Komisija 2013 m. kovo 27 d. raštu pradėjo atitikties patikrinimo ir patvirtinimo procedūrą. Ji nesutiko su prašymu skirti šią sumą iš EŽŪGF dėl dviejų aspektų, t. y. pirma, dėl sprendimo nepasinaudoti visomis galimomis teisių gynimo priemonėmis (šiuo atveju buvo galima pateikti kasacinį skundą), siekiant susigrąžinti nagrinėjamą sumą iš *Saint-Louis Sucre*, ir, antra, dėl palūkanų po 1997 m. priskyrimo.
- 27 2013 m. gegužės 23 d. raštu BIRB pareiškė prieštaravimus dėl šių dviejų aspektų, remdamasis Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 5 dalies ketvirta pastraipa. BIRB teigė, kad kasacinis skundas savaime nelemtų prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo Teisingumo Teismui, nes jo jurisprudencijoje pripažįstama, kad toks prašymas negali būti pateiktas, be kita ko, laikantis vadinamosios „aiškaus akto“ teorijos. Be to, BIRB pacitavo neigiamą *Cour de cassation* advokato nuomonę ir paaiškino specialų šiems advokatams tenkantį vaidmenį Belgijos teisės sistemoje. Ja remdamasis BIRB padarė išvadą, kad nebuvo pasirinkimo pateikti kasacinį skundą ar jo nepateikti – nebuvo galimybės jo pateikti.
- 28 2014 m. spalio 13 d. surengusi dvišalį susitikimą su BIRB ir pasikeitusi su juo keliais raštais, 2015 m. birželio 12 d. pranešime pagal 2006 m. birželio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006, nustatančio išsamias Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 nuostatų dėl mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų akreditavimo bei EŽŪGF ir EŽŪFKP sąskaitų patikrinimo ir patvirtinimo taikymo taisykles (OL L 171, 2006, p. 90), 10 ir 11 straipsnius Komisija toliau laikėsi nuomonės, kad Belgijos Karalystė nesilaikė Sąjungos teisės reikalavimų 2012 finansiniais metais, motyvuodama tuo, kad Belgijos valdžios institucijos buvo išnaudojusios ne visas galimas teisių gynimo priemones siekdamos susigrąžinti

aptariamą sumą, o tai būtų leidę Teisingumo Teismui nagrinėti prejudicinį klausimą dėl *Saint-Louis Sucre*, todėl, remiantis Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 8 dalies a punktu, BIRB neturėjo teisės susigrąžinti iš EŽŪGF mokėjimų dėl eksporto gražinamųjų išmokų. Taigi šiame pranešime buvo nurodyta, kad bus pasiūlyta Sąjungos lėšomis nefinansuoti 9 601 619 EUR sumos.

- 29 Remdamasi 2016 m. vasario 22 d. suvestine ataskaita, Komisija 2016 m. kovo 17 d. priėmė ginčijamą sprendimą, kuriame atsisakė šią Belgijos Karalystės sumą finansuoti Sąjungos lėšomis

Ieškinys Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 30 2016 m. gegužės 30 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktu ieškiniu Belgijos Karalystė paprašė panaikinti ginčijamą sprendimą.
- 31 Šiam ieškiniui pagrįsti Belgijos Karalystė nurodė du pagrindus. Pirmasis pagrindas buvo grindžiamas Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 1 dalies ir 32 straipsnio 8 dalies pažeidimu, motyvuojant tuo, jog Komisija neįrodė, kad BIRB patirtos išlaidos neatitiko Sąjungos teisės ir kad nesusigrąžinimą arba pažeidimą lėmė BIRB įvykdytas pažeidimas ar aplaidumas. Antrasis subsidiariai pateiktas pagrindas buvo grindžiamas Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 2 dalies ir proporcingumo principo pažeidimu, motyvuojant tuo, kad suma, kurią ginčijamame sprendime atsisakyta finansuoti Sąjungos lėšomis, neatitiko konstatuoto pažeidimo masto ir kad nebuvo atsižvelgta į Sąjungai padarytą finansinę žalą.
- 32 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas atmetė šiuos du pagrindus ir atitinkamai visą ieškinį.

Šalių reikalavimai

- 33 Savo apeliaciniu skundu Belgijos Karalystė Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek jame atsisakyta Sąjungos lėšomis finansuoti 9 601 619 EUR sumą, ir
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 34 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą ir
 - priteisti iš Belgijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

- 35 Savo apeliaciniam skundui pagrįsti Belgijos Karalystė nurodo vienintelį pagrindą, grindžiamą tuo, kad Bendrasis Teismas klaidingai aiškino Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 8 dalies a punktą, kuris iš esmės pakartotas į Reglamento Nr. 1306/2013 54 straipsnio 5 dalies c punkte. Šį pagrindą sudaro dvi dalys.

Dėl vienintelio pagrindo pirmos dalies

Šalių argumentai

- 36 Savo vienintelio pagrindo pirmoje dalyje Belgijos Karalystė teigia, kad Bendrasis Teismas suklydo, kai skundžiamo sprendimo 56 punkte padarė išvadą, kad Belgijos valdžios institucijos, nepateikdamos kasacinio skundo dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo, išnaudojo ne visas vidaus teisių gynimo priemones. Bendrasis Teismas esą neatsižvelgė į kasacinio skundo išimtinį pobūdį ir į Belgijos procesinėmis normomis *Cour de cassation* advokatams patiktą specialų vaidmenį.
- 37 Taigi jo pateiktas aiškinimas neatitiko to, kurį pateikė Europos Žmogaus Teisių Teismas 2002 m. gruodžio 5 d. Sprendime *Vogl prieš Vokietiją* (CE:ECHR:2002:1205DEC006586301, 2 punktas) ir 2013 m. kovo 5 d. Sprendime *Chapman prieš Belgiją* (CE:ECHR:2013:0305DEC003961906, 33 punktas). Iš tiesų tas teismas ne kartą pripažino *Cour de cassation* advokatui tenkantį specialų vaidmenį Belgijos teisės sistemoje ir privalomą jo įsikišimą. Taigi, 2013 m. kovo 5 d. Sprendime *Chapman prieš Belgiją* pažymėjęs, kad „pareiškėjas, laikydamasis Belgijos teisės normų, kuriomis reglamentuojamas kreipimasis į *Cour de cassation*, kreipėsi į *Cour de cassation* advokatą“, kad, „*Cour de cassation* advokato manymu, jis neturėjo jokių pagrįstų galimybių laimėti bylą“ ir kad „remdamasis šia neigiama nuomone pareiškėjas atsisakė kasacinio skundo“, Europos Žmogaus Teisių Teismas nusprendė, jog „atsižvelgiant į *Cour de cassation* advokato prevencinį vaidmenį tiek *Cour de cassation*, tiek teisės subjektų interesais <...> nagrinėjamu atveju pareiškėjas padarė viską, ko iš jo buvo galima tikėtis, kad išnaudotų vidaus teisių gynimo priemones“.
- 38 Komisija teigia, kad vienintelio pagrindo pirma dalis nepriimtina, nes joje naudojamas argumentas, kuris nebuvo pateiktas Bendrajame Teisme, ir bet kuriuo atveju nepagrįsta.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 39 Kalbant apie vienintelio pagrindo pirmos dalies priimtinumą, reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją apeliaciniame procese Teisingumo Teismas turi kompetenciją tik ištirti pirmojoje instancijoje nagrinėtų pagrindų teisinį vertinimą. Todėl šalis negali Teisingumo Teisme pirmą kartą remtis pagrindu, kuris nebuvo pateiktas Bendrajame Teisme, nes tai reikštų leidimą jai pateikti Teisingumo Teismui, kurio kompetencija apeliaciniame procese yra ribota, nagrinėti platesnės apimties ginčą nei tas, kurį nagrinėjo Bendrasis Teismas (2017 m. liepos 13 d. Sprendimo *Saint-Gobain Glass Deutschland / Komisija*, C-60/15 P, EU:C:2017:540, 50 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 40 Vis dėlto argumentas, kuris nebuvo nurodytas pirmojoje instancijoje, negali būti laikomas nauju pagrindu, kuris yra nepriimtinas apeliacinio skundo stadijoje, jeigu juo tik išplečiami argumentai, kurie jau buvo pateikti pagrinde, išdėstyta Bendrojo Teismo nagrinėtame ieškinyje (2017 m. liepos 13 d. Sprendimo *Saint-Gobain Glass Deutschland / Komisija*, C-60/15 P, EU:C:2017:540, 51 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 41 Kaip Bendrasis Teismas pažymėjo skundžiamo sprendimo 54 punkte ir priešingai, nei teigia Komisija, pirmajame pagrinde, nurodytame pirmojoje instancijoje, Belgijos Karalystė iš esmės ginčijo, kad ji padarė pažeidimą ar buvo aplaidi dėl to, jog Belgijos valdžios institucijos išnaudojo ne visas galimas teisių gynimo priemones. Šiuo aspektu ši valstybė narė teigė, kad iš tiesų nebuvo jokios galimybės pateikti kasacinio skundo dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo po to, kai *Cour de cassation* advokatas, į kurį dėl galimybės paduoti tokį skundą kreipėsi BIRB, pateikė neigiamą nuomonę.

- 42 Nors tiesa, kad, kaip pabrėžia Komisija, Belgijos Karalystė Bendrajame Teisme nesirėmė tuo, kad nesilaikyta Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos, nurodytos jos apeliaciniame skunde, tokiu argumentu siekiama įrodyti, kad Bendrasis Teismas suklydo konstatuodamas, jog ši valstybė narė išnaudojo ne visas vidaus teisių gynimo priemones. Taigi tai yra tik argumentų, išdėstytų pirmojoje instancijoje pateiktame pirmajame pagrinde, išplėtojimas.
- 43 Todėl reikia atmesti Komisijos pateiktą nepriimtino pagrindą ir pripažinti ieškinio vienintelio pagrindo pirmą dalį priimtina.
- 44 Dėl esmės reikia pabrėžti, kad, pirma, kaip Bendrasis Teismas pažymėjo skundžiamo sprendimo 56 punkte ir kaip Belgijos Karalystė pripažino apeliaciniame skunde, šiuo atveju Belgijos valdžios institucijoms nebuvo užkirstas kelias pateikti kasacinį skundą dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo.
- 45 Tokiomis aplinkybėmis ši valstybė narė negali priekaištauti Bendrajam Teismui dėl to, kad jis minėtame 56 punkte konstatavo, jog šios institucijos išnaudojo ne visas Belgijos teisėje numatytas teisių gynimo priemones, kad susigrąžintų ginčijamas sumas.
- 46 Antra, kiek Belgijos Karalystė iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas nesilaikė 2002 m. gruodžio 5 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) sprendimo *Vogl prieš Vokietiją* (CE:ECHR:2002:1205DEC006586301, 2 punktas), reikia pabrėžti, kad šis argumentas visiškai nepagrįstas, todėl jam negalima pritarti.
- 47 Kiek ši valstybė narė tvirtina, kad Bendrasis Teismas pateikė aiškinimą, prieštaraujantį tam, kurį Europos Žmogaus Teisių Teismas pateikė 2013 m. kovo 5 d. Sprendime *Chapman prieš Belgiją* (CE:ECHR:2013:0305DEC003961906, 33 punktas), svarbu priminti, kad tas sprendimas susijęs su 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 35 straipsnio 1 dalyje numatyta sąlyga, kad į Europos Žmogaus Teisių Teismą galima kreiptis, tik jeigu yra išnaudotos visos vidaus teisių gynimo priemonės.
- 48 Kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 75 ir 76 punktuose, šia sąlyga siekiama suteikti šios konvencijos šalims galimybę užkirsti kelią pažeidimams ar juos ištaisyti prieš tai, kai dėl jų kreipiamasi į Europos Žmogaus Teisių Teismą (1999 m. liepos 28 d. EŽTT sprendimo *Selmouni prieš Prancūziją*, CE:ECHR:1999:0728JUD002580394, 74 punktas ir 2011 m. sausio 6 d. EŽTT sprendimo *Paksas prieš Lietuvą*, CE:ECHR:2011:0106JUD003493204, 75 punktas), o Reglamento Nr. 1290/2005 9 straipsnio 1 dalies a punkte, kuris iš esmės pakartotas Reglamento Nr. 1306/2013 58 straipsnio 1 dalyje, įtvirtinta nuostata, kad valstybės narės privalo imtis visų būtinų priemonių siekdamas susigrąžinti dėl pažeidimų ar aplaidumo prarastas sumas, siekiama užtikrinti Sąjungos finansinių interesų apsaugą. Taigi šios dvi pareigos yra susijusios su skirtingomis teisinėmis sistemomis, todėl ši Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija nėra reikšminga aiškinant Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 8 dalies a punkto, kuris iš esmės pakartotas Reglamento Nr. 1306/2013 54 straipsnio 5 dalies c punkte, taikymo sąlygas, visų pirma aiškinant abiejose šiose nuostatose vartojamą aplaidumo sąvoką.
- 49 Todėl Belgijos Karalystė savo argumentais, siejamais su Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos nepaisymu, neįrodo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą aiškindamas ir taikydamas šias Sąjungos teisės nuostatas.
- 50 Taigi ieškinio vienintelio pagrindo pirma dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta.

Dėl ieškinio vienintelio pagrindo antros dalies

Šalių argumentai

- 51 Ieškinio vienintelio pagrindo antroje dalyje Belgijos Karalystė iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 55–62 punktuose priėjo prie išvados, jog ši valstybė narė neparodė reikiamo rūpestingumo siekdama susigrąžinti ginčijamas sumas, todėl veikė aplaidžiai, motyvuodamas tuo, kad nepateikusi skundo dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo, nors ir turėjo tokią galimybę, ši valstybė narė visiškai užkirto kelią tam, kad *Cour de cassation* pateiktų Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus dėl Reglamento Nr. 3665/87 išaiškinimo, ir išnaudojo ne visas turimas priemones siekdama susigrąžinti sumas.
- 52 Belgijos Karalystė visų pirma tvirtina, kad padarydamas tokią išvadą Bendrasis Teismas klaidingai aiškino Belgijos valdžios institucijų veiksmus.
- 53 Anot šios valstybės narės, nors šios institucijos teoriškai galėjo paduoti skundą dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo, nebuvo jokių galimybių, kad *Cour de cassation* patenkins tokį skundą po to, kai *Cour de cassation* advokatas, į kurį kreipėsi BIRB, pateikė neigiamą nuomonę, turint omenyje Belgijos teisės aktų leidėjo šiems advokatams suteiktą specialų skundų atrinkimo vaidmenį – jie turi patarti savo klientams neteikti skundo, jei nėra pagrįstų galimybių, kad jis bus tenkinamas, siekiant išvengti šio teismo perkrovimo akivaizdžiai nepagrįstais ar nepriimtinais reikalavimais.
- 54 Per posėdį Teisingumo Teisme Belgijos Karalystė iš esmės priminė, kad pagal Belgijos procesinės teisės normas kasacinį skundą turi įteikti *Cour de cassation* advokatas, o tokį skundą norintis paduoti teisės subjektas iš pradžių turi paprašyti šio advokato nuomonės dėl šio skundo tenkinimo galimybių. Nors šis teisės subjektas gali neatsižvelgti į advokato, į kurį kreipėsi, neigiamą nuomonę ir paprašyti šio advokato pateikti jo vardu kasacinį skundą, kurį jis prireikus turi pats parengti, faktiškai tokios praktikos laikomasi retai. Tokiu atveju advokatas skunde turėtų pažymėti, kad jis pateiktas „sur réquisition et sur projet“ (pagal prašymą ir projektą), taip *Cour de cassation* leidžiant suprasti, kad jis nesutinka su turiniu. Be to, taip elgdamasis teisės subjektas prisiimtų riziką, kad iš jo gali būti priteistas žalos atlyginimas dėl piktnaudžiavimo teikiant skundą. Taip pat pažymėtina, kad, nors *Cour de cassation* advokatu, į kurį kreiptasi, pateikus neigiamą nuomonę, atitinkamam teisės subjektui neužkertamas kelias prašyti antros nuomonės kito *Cour de cassation* advokato, praktikoje tik labai retais atvejais šio antro advokato nuomonė prieštarauja pirmajai nuomonei.
- 55 Nagrinėjamu atveju advokatas, į kurį kreipėsi BIRB, išsamiai ir kruopščiai išanalizavęs, be kita ko, Teisingumo Teismo jurisprudenciją, priėmė tvirtą neigiamą nuomonę. Nepateikdamos kasacinio skundo po to, kai buvo gauta ši nuomonė, Belgijos valdžios institucijos padarė tai, ką būtų padaręs bet koks protingas ir apdairus teisės subjektas.
- 56 Toliau, kiek skundžiamo sprendimo 57 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad, nepateikdama kasacinio skundo dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo, Belgijos Karalystė visiškai užkirto kelią tam, kad *Cour de cassation* pateiktų Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus dėl Reglamento Nr. 3665/87 išaiškinimo, ši valstybė narė, pirma, pabrėžia, kad *Cour de cassation* advokatams patikėta speciali atrankos užduotis padeda geriau vykdyti teisingumą. Vis dėlto šia užduotimi šiems advokatams nėra perduodama *Cour de cassation* kompetencija pateikti prejudicinius klausimus Teisingumo Teismui, nes jei įgaliotojui kyla abejonių, jis gali kreiptis į *Cour de cassation*.
- 57 Antra, ši valstybė narė pažymi, kad ne visi skundai savaime lemia prejudicinių klausimų pateikimą Teisingumo Teismui, nes jų nepateikimas tam tikrais atvejais pateisinamas laikantis 1982 m. spalio 6 d. Sprendime *Cilfit ir kt.* (283/81, EU:C:1982:335, 21 punktą) nustatytų principų.

- 58 Nagrinėjamu atveju *Cour de cassation* advokatas, kurio nuomonės paprašė BIRB, išnagrinėjo reikšmingą Teisingumo Teismo jurisprudenciją ir paaiškino, kodėl šiuo atveju turi būti taikoma tai, kas nuspręsta 2007 m. sausio 11 d. Sprendime *Vonk Dairy Products* (C-279/05, EU:C:2007:18).
- 59 Galiausiai, Belgijos Karalystė abejoja dėl to, ar sistemiškas skundų teikimas tais atvejais, kai jie akivaizdžiai nebus tenkinami atsižvelgiant į su bylos aplinkybėmis susipažinusio *Cour de cassation* advokato, kuris yra šioje specialioje procedūroje patirties turintis profesionalas, neigiamą nuomonę, yra tinkamas rūpestingumo, kurio reikalaujama pagal Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 8 dalies a punktą, pavyzdys. Atvirkščiai, tokia praktika, atrodo, yra perteklinė ir be reikalo prailgina susigrąžinimo procedūrą, nesuteikiant veiksmingumo garantijos.
- 60 Atsakydama Komisija iš pradžių pabrėžia, kad eksporto grąžinamosios išmokos *Saint-Louis Sucre* neginčijamai buvo išmokėtos nepagrįstai. Nepateikdamos kasacinio skundo dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo Belgijos valdžios institucijos veikė aplaidžiai.
- 61 Šiuo aspektu Komisija visų pirma nurodo, kad nacionalinės valdžios institucijos turėjo galimybę paduoti tokį skundą, nepaisydamos *Cour de cassation* advokato, į kurį kreipėsi BIRB, neigiamos nuomonės, arba paprašyti antros nuomonės kito advokato.
- 62 Be to, valstybių narių procesinė autonomija reglamentuoti teisę kreiptis į jų aukštesnės instancijos teismus, be kita ko, reikalaujant išankstinės specializuotų advokatų nuomonės, turi būti derinama su lygiavertiškumo ir veiksmingumo principais. Taigi šia autonomija negalima remtis siekiant išvengti, be kita ko, SESV 267 straipsnyje numatytos aukštesnės instancijos teismų pareigos pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Šiuo aspektu Komisija tvirtina, kad *Cour de cassation* advokatai neturi spręsti, ar dėl byloje keliamų Sąjungos teisės klausimų Teisingumo Teismas jau yra priėmęs sprendimą, kaip tai suprantama pagal 1982 m. spalio 6 d. Sprendimą *Cilfit ir kt.* (283/81, EU:C:1982:335), arba ar *Cour de cassation* turi pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, taip apribodami naudojimąsi šia teisių gynimo priemone ir užkirsdami kelią pateikti kasacinius skundus. Jei būtų laikomasi Belgijos Karalystės siūlomos nuomonės, *Cour de cassation* advokatams būtų suteiktas vaidmuo, kurį turi atlikti tik tas teismas.
- 63 Pripažindama, kad nebūtinai kiekvienas skundas lemia *Cour de cassation* prejudicinių klausimų pateikimą Teisingumo Teismui, Komisija priduria, kad, nepaduodamos skundo dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo, Belgijos valdžios institucijos galutinai atėmė iš *Cour de cassation* galimybę pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Anot šios institucijos, kadangi nagrinėjamu atveju eksporto grąžinamųjų išmokų nepagrįstumas buvo neginčijamas ir šioje byloje buvo keliami teisės klausimai, susiję su Reglamento Nr. 3665/87 nuostatų išaiškinimu, Belgijos Karalystė turėjo pareigą paduoti skundą dėl to sprendimo, kad *Cour de cassation* galėtų pateikti Teisingumo Teismui tokį prašymą. Šiuo aspektu iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad valstybės narės neturi diskrecijos dėl to, ar reikalauti nepagrįstai sumokėtos pagalbos grąžinimo.
- 64 Galiausiai, šiuo atveju, kaip Komisija jau nurodė Bendrajame Teisme, *Cour de cassation* advokato, į kurį kreipėsi BIRB, nuomonė yra klaidinga ir turi trūkumų tiek dėl pateikto Teisingumo Teismo jurisprudencijos išaiškinimo, tiek dėl būtinybės pateikti tam teismui prejudicinius klausimus. Taigi, priešingai, nei teigia Belgijos Karalystė, tai nėra „patirties turinčio“ profesionalo „susipažinus su bylos aplinkybėmis priimta išankstinė“ nuomonė, grindžiama „išsamia analize“.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 65 Siekiant priimti sprendimą dėl ieškinio vienintelio pagrindo antros dalies, visų pirma reikia priminti, kad, remiantis Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 8 dalies a punktu, kuris iš esmės pakartotas Reglamento Nr. 1306/2013 54 straipsnio 5 dalies c punkte, Komisija gali nuspręsti Sąjungos lėšomis nefinansuoti sumų, priskirtų Sąjungos biudžetui, jei konstatuoja, kad sumos nesusigražintos dėl valstybės narės valdžios institucijų aplaidumo.
- 66 Kiek tai susiję su šioms institucijoms tokiomis aplinkybėmis tenkančiomis pareigomis, Reglamento Nr. 1290/2005 9 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad valstybės narės turi imtis visų būtinų priemonių siekdamos užtikrinti veiksmingą Sąjungos finansinių interesų apsaugą visų pirma tam, kad susigražintų dėl pažeidimų ar aplaidumo prarastas sumas. Reglamento Nr. 1306/2013 58 straipsnio 1 dalies e punkte, kuriame iš esmės pakartojama minėta nuostata, priduriama, kad valstybės narės turi imtis priemonių, būtinų reikalingam teisminiam procesui pradėti, siekiant susigražinti šias sumas.
- 67 Reglamento Nr. 1290/2005 9 straipsnio 1 dalis, kuri iš esmės pakartota minėto 58 straipsnio 1 dalyje, kurioje valstybės narės įpareigojamos užtikrinti Sąjungos finansinių interesų apsaugą ir susigražinti nepagrįstai išmokėtas sumas, yra ESS 4 straipsnio 3 dalyje numatytos bendrosios rūpestingumo pareigos išraiška, kiek tai susiję su bendrosios žemės ūkio politikos finansavimu (šiuo klausimu žr. 1991 m. vasario 21 d. Sprendimo *Vokietija / Komisija*, C-28/89, EU:C:1991:67, 31 punktą; 1999 m. sausio 21 d. Sprendimo *Vokietija / Komisija*, C-54/95, EU:C:1999:11, 66 ir 177 punktus, taip pat 2001 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-277/98, EU:C:2001:603, 40 punktą). Ši pareiga, taikoma per visą šių sumų išieškojimo procedūrą, reiškia, kad nacionalinės valdžios institucijos turi nedelsdamos ir laiku pradėti išieškojimo procedūrą ir naudotis turimomis tikrinimo ir išieškojimo priemonėmis, kad būtų apsaugoti šie interesai.
- 68 Vis dėlto šiose nuostatose nenurodytos konkrečios priemonės, kurios turi būti priimtose šiuo tikslu, be kita ko, teisminiai procesai, kurie turi būti pradėti siekiant susigražinti minėtas sumas.
- 69 Kadangi finansavimą iš EŽŪGF iš principo administruoja nacionalinės institucijos, kurioms pavesta užtikrinti, kad būtų griežtai laikomasi Sąjungos teisės normų, ir kurios išlaiko geografinį artumą, kurio šiuo tikslu reikalaujama (šiuo klausimu žr. 2002 m. sausio 24 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-118/99, EU:C:2002:39, 37 punktą ir 2005 m. liepos 7 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-5/03, EU:C:2005:426, 40 punktą), kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 93 punkte, valstybės narės turi geriausias sąlygas susigražinti dėl pažeidimų ar aplaidumo nepagrįstai išmokėtas ar prarastas sumas ir nuspręsti, kokios priemonės yra tinkamiausios šiuo atžvilgiu.
- 70 Taigi, konkrečiai kalbant, būtent nacionalinės institucijos, laikydamosi šio sprendimo 67 punkte nurodytos rūpestingumo pareigos, turi pasirinkti teisių gynimo priemones, kurias jos laiko tinkamiausiomis atitinkamoms sumoms susigražinti, atsižvelgdamos į konkretaus atvejo aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2005 m. liepos 21 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-370/03, nepaskelbtas Rink., EU:C:2005:489, 44 punktą).
- 71 Kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 101 ir 102 punktuose, valstybės narės sprendimas išnaudoti ne visas teisių gynimo priemones, įskaitant išimtinės teisių gynimo priemones, gali būti priimtas įvairiose situacijose ir jį gali lemti labai įvairios priežastys. Todėl neatsižvelgus į šias aplinkybes negalima daryti išvados, kad šis išnaudojimas visais atvejais būtinas siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir kad šių priemonių neišnaudojimas reiškia aplaidumą.
- 72 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad, kaip iš esmės teigė Belgijos Karalystė, šio sprendimo 67 punkte nurodyta rūpestingumo pareiga nebūtinai reiškia, kad valstybės narės sistemškai ir neatsižvelgdamos į konkretaus atvejo aplinkybes turi išnaudoti visas pagal jų nacionalinę teisę turimas teisių gynimo priemones, kad susigražintų nepagrįstai išmokėtas sumas.

- 73 Antra, skundžiamo sprendimo 57–60 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad Belgijos Karalystė buvo aplaidi, nes neduodama skundo dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo, kuriame buvo atsakyta pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus dėl Reglamento Nr. 3665/87 išaiškinimo, ši valstybė narė visiškai užkirto kelią tam, kad *Cour de cassation* pateiktų šiuos klausimus Teisingumo Teismui.
- 74 Šiuo aspektu svarbu priminti, kad, remiantis SESV 267 straipsnio trečia pastraipa, tuo atveju, kai klausimas dėl Sąjungos teisės kyla *Cour de cassation*, o tai yra teismas, kurio sprendimai negali būti apskūsti pagal nacionalinę teisę, iš principo jis turi pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą tuo klausimu.
- 75 Tokiomis aplinkybėmis, kaip generalinis advokatas iš esmės pažymėjo išvados 111–113 punktuose, negalima daryti išvados, kad Belgijos Karalystė buvo aplaidi vien dėl to, kad nepaduodama kasacinio skundo dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo ši valstybė narė atėmė iš *Cour de cassation* galimybę pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus dėl Reglamento Nr. 3665/87 išaiškinimo.
- 76 Iš tiesų, pirma, siekiant įrodyti tokį aplaidumą svarbu nustatyti, ar Belgijos valdžios institucijos ėmėsi visų būtinų priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti, visų pirma ar nepateikdamos tokio skundo šios institucijos nepasinaudojo teisine priemone, kuri joms, tikėtina, būtų leidusi susigrąžinti ginčijamas sumas. Atliekant šį nagrinėjimą, kai, kaip matyti iš to, kas išdėstyta šio sprendimo 71 ir 72 punktuose, turi būti atsižvelgiama į visas konkrečius atvejo aplinkybes, reikia atsižvelgti į tai, kad, pateikus skundą dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo, *Cour de cassation* galėjo panaikinti šį sprendimą, remdamasis Teisingumo Teismo atsakymais į galimus prejudicinius klausimus dėl reikšmingų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo.
- 77 Antra, iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad šio sprendimo 74 punkte primintos *Cour de cassation* pareigos pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kilus su Sąjungos teise susijusiam klausimui, tas teismas neturi, kai konstatuoja, kad iškeltas klausimas nereikšmingas, kad atitinkamą Sąjungos teisės nuostatą Teisingumo Teismas jau yra išaiškinęs ar kad tinkamas Sąjungos teisės taikymas yra toks akivaizdus, jog nelieta jokių pagrįstų abejonių, o tokios galimybės buvimas turi būti įvertintas atsižvelgiant į Sąjungos teisės ypatybes, konkrečius jos aiškinimo sunkumus ir jurisprudencijos skirtumų Sąjungoje riziką (šiuo klausimu žr. 1982 m. spalio 6 d. Sprendimo *Cilfit ir kt.*, 283/81, EU:C:1982:335, 21 punktą; 2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Ferreira da Silva e Brito ir kt.*, C-160/14, EU:C:2015:565, 38 ir 39 punktus, taip pat 2018 m. spalio 4 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija* (Mokestis prie šaltinio), C-416/17, EU:C:2018:811, 110 punktą).
- 78 Turint omenyje šią jurisprudenciją, negalima neatsižvelgiant į šios bylos aplinkybes daryti išvados, kad jei būtų pateiktas kasacinis skundas dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo, *Cour de cassation* neabejotinai būtų pateikęs Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą ar kad dėl šio prašymo Teisingumo Teismas neabejotinai taip išaiškintų Sąjungos teisę, kad paskui *Cour de cassation* turėtų panaikinti 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimą.
- 79 Taigi iš to, kas išdėstyta šio sprendimo 71–78 punktuose, matyti, kad tai, ar esama Belgijos Karalystės aplaidumo, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 8 dalies a punktą, kuris iš esmės pakartotas Reglamento Nr. 1306/2013 54 straipsnio 5 dalies c punkte, reikėjo nustatyti atsižvelgiant į visas šios bylos aplinkybes.
- 80 Kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 105 ir 109 punktuose, prie aplinkybių, į kurias šiuo aspektu reikia atsižvelgti, priskirtinos, pirma, pagal nacionalinę teisę turimos išieškojimo priemonės ir priemonės, kurių ši valstybė narė jau ėmėsi siekdama susigrąžinti ginčijamas sumas, paminėtos skundžiamo sprendimo 10–13 punktuose ir šio sprendimo 11–14 punktuose, taip pat šios valstybės narės šiuo tikslu jau pareikšti ieškiniai ar skundai ir jų baigtis.

- 81 Konkrečiai kalbant, reikia atsižvelgti į tai, kad nagrinėjamu atveju Belgijos Karalystė *Saint-Louis Sucre* atžvilgiu pasinaudojo visomis įprastomis teisių gynimo priemonėmis, numatytomis nacionalinėje teisėje, ir į tai, kad tiek *tribunal de première instance de Bruxelles*, tiek *cour d'appel de Bruxelles* (2012 m. gegužės 3 d. sprendime) nurodė šiai valstybei narei sumokėti šiai bendrovei atitinkamas sumas kartu su delspinigiais, teismo nustatytais palūkanomis ir taikytinomis bylinėjimosi išlaidomis, o *cour d'appel de Bruxelles* nusprendė, jog nereikia pateikti prejudicinių klausimų Teisingumo Teismui.
- 82 Antra, reikia atsižvelgti į procesinius veiksmus, kurių ėmėsi Belgijos Karalystė po to, kai buvo priimtas tas sprendimas, kad galbūt pateiktų kasacinį skundą, t. y. skundžiamo sprendimo 19 punkte nurodytą ir šio sprendimo 20 punkte primintą aplinkybę, kad BIRB, kaip reikalaujama pagal Belgijos procesinės teisės normas, paprašė *Cour de cassation* advokato nuomonės dėl šio skundo tenkinimo galimybes.
- 83 Trečia, tai, ar Belgijos Karalystė galimai buvo aplaidi, nes nusprendė neteikti tokio skundo, kaip matyti iš šio sprendimo 76–78 punktuose išdėstytų motyvų, turi būti nagrinėjama atsižvelgiant į tai, kaip ši valstybė narė dviejuose pirmesniuose punktuose nurodytomis aplinkybėmis vertino skundo, kurį būtų galima pateikti, tenkinimo perspektyvą, *Cour de cassation* advokatui, į kurį kreiptasi, pateikus neigiamą nuomonę, ir tikimybę, kad *Cour de cassation*, atsižvelgdamas į atsakymus, kuriuos Teisingumo Teismas pateiktų į galimus prejudicinius klausimus dėl reikšmingų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo, panaikintų *cour d'appel de Bruxelles* priimtą sprendimą.
- 84 Ketvirta, tai, ar Belgijos Karalystė galimai buvo aplaidi, turi būti įvertinta atsižvelgiant į išlaidas, susijusias su išieškojimo procedūra ir kasacinio skundo pateikimu, palyginti su susigrąžintinomis sumomis.
- 85 Nors skundžiamo sprendimo 55 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad tai, ar esama Belgijos Karalystės aplaidumo, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1290/2005 32 straipsnio 8 dalį, kuri iš esmės pakartota Reglamento Nr. 1306/2013 54 straipsnio 5 dalies c punkte, reikia nagrinėti atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, jis tinkamai neišnagrinėjo šių aplinkybių, visų pirma nurodytų šio sprendimo 83 ir 84 punktuose.
- 86 Taigi skundžiamo sprendimo 56–62 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo tokį aplaidumą remdamasis vien tuo, kad ši valstybė narė nepateikė kasacinio skundo dėl 2012 m. gegužės 3 d. *cour d'appel de Bruxelles* sprendimo, nors turėjo tokią galimybę, todėl užkirto kelią *Cour de cassation* pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus dėl Reglamento Nr. 3665/87 išaiškinimo, ir tuo remdamasis jis padarė išvadą, kad minėta valstybė narė išnaudojo ne visas turimas priemones, kad susigrąžintų ginčijamas sumas.
- 87 Vadinasi, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.
- 88 Todėl reikia pripažinti pagrįsta ieškinio vienintelio pagrindo antrą dalį ir panaikinti skundžiamą sprendimą.

Dėl skundžiamo sprendimo panaikinimo pasekmių

- 89 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą tuo atveju, jeigu šis panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, jis gali grąžinti bylą Bendrajam Teismui arba pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti.
- 90 Nagrinėjamu atveju tam, kad ginčas būtų išspręstas, reikia iš naujo įvertinti šios bylos aplinkybes, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 80–84 punktuose, o būtent Bendrasis Teismas turi geresnes galimybes tai padaryti, prieš tai suteikęs šalims galimybę patikslinti savo pozicijas šiuo klausimu.

91 Todėl šią bylą reikia grąžinti Bendrajam Teismui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

92 Kadangi byla grąžinama Bendrajam Teismui, reikia atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų per šį apeliacinį procesą, nagrinėjimą.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2017 m. liepos 20 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Belgija / Komisija* (T-287/16, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:531).**
- 2. Grąžinti bylą T-287/16 Europos Sąjungos Bendrajam Teismui.**
- 3. Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.**

Parašai.